

Opracowanie:

Katarzyna Kołodziej

Redakcja i korekta:

Beata Żmichowska

Wydawca:

Stowarzyszenie

Centrum Wolontariatu

ul. Nowolipki 9b, 00-151 Warszawa

tel. (22) 635 27 73; infolinia 0 800 300 594

www.wolontariat.org.pl

Centrum Wolontariatu

© Centrum Wolontariatu

Warszawa 2008

**Projekt graficzny, skład,
łamanie, projekt okładki:**

Maciej Kupis

Druk:

ROBAND

Projekt realizowany przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych

Centrum Wolontariatu

Opiekun wolontariatu w Polsce

Spis treści

1. WOLONTARIUSZ **7**

- 1.1. Kto to jest wolontariusz?
- 1.2. Czy bezrobotny może być wolontariuszem bez utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych?
- 1.3. Czy wolontariusz jest pracownikiem?
- 1.4. Czy osoba niepełnosprawna może być wolontariuszem?
- 1.5. Czy wykonywanie świadczeń w zakresie wolontariatu będzie wliczane do stażu pracy?
- 1.6. Jaki status prawny mają członkowie partii politycznych, którzy bezpłatnie pomagali przy organizacji wyborów?
- 1.7. Czy członek stowarzyszenia wykonujący nieodpłatnie na jego rzecz jakąś pracę (np. biorąc udział w organizacji imprezy kulturalnej) jest wolontariuszem?

2. WOLONTARIAT MIĘDZYNARODOWY **8**

- 2.1. Czy cudzoziemiec może być w Polsce wolontariuszem?
- 2.2. Jak wygląda sprawa ubezpieczenia NNW i OC wolontariuszy, którzy nie są obywatelami polskimi?
- 2.3. Czy bezrobotny może wyjechać za granicę jako wolontariusz, bez utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych?

3. KORZYSTAJĄCY **12**

- 3.1. Czy w związku zawodowym mogą działać wolontariusze?
- 3.2. Czy członkowie zarządu fundacji mogą być w niej wolontariuszami?
- 3.3. Czy są jakieś przeszkody w korzystaniu ze świadczeń wolontariuszy przez organizację pozarządową?
- 3.4. Czy rolnik pobierający rentę strukturalną może pracować jako wolontariusz w gospodarstwie u syna, któremu przekazał to gospodarstwo?
- 3.5. Na rzecz jakich podmiotów wolontariusze mogą wykonywać świadczenia?
- 3.6. Czy wolontariusz może działać na rzecz przedsiębiorców?
- 3.7. Czy pracownik może być jednocześnie wolontariuszem w swoim miejscu pracy?

4. POROZUMIENIE **16**

- 4.1. Jak organizacja powinna dokumentować fakt, że dany wolontariusz wykonuje na jej rzecz świadczenia?
- 4.2. W jaki sposób powinno się określać czas wykonywanych przez wolontariusza świadczeń?
- 4.3. Czy trzeba pisemnie rozwiązywać porozumienie?
- 4.4. Jaki charakter prawny ma porozumienie?
- 4.5. Jakie elementy powinno zawierać porozumienie?
- 4.6. Czy porozumienie musi być sporządzone na piśmie?

5. OBOWIĄZKI **19**

- 5.1. Jakie obowiązki w stosunku do wolontariuszy ma korzystający?
- 5.2. Czy korzystający jest zobowiązany do przeprowadzania szkoleń BHP dla wolontariuszy?
- 5.3. Czy zawarcie umowy z wolontariuszem trzeba zgłaszać do ZUS i PIP?
- 5.4. Czy wolontariusz może zrzec się zwrotu kosztów podróży?
- 5.5. Czy zwrot kosztów podróży powinien być opodatkowany?
- 5.6. Czy korzystający ma obowiązek kierowania wolontariuszy na badania lekarskie?
- 5.7. Jakie obowiązki spoczywają na wolontariuszu?
- 5.8. Jaki jest zakres odpowiedzialności wolontariusza za niewykonanie zobowiązania?

6. UBEZPIECZENIE **23**

- 6.1. Jaka jest ochrona wolontariuszy z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń?
- 6.2. Od czego zależy ubezpieczenie zdrowotne dla wolontariusza?
- 6.3. Jakie świadczenia przysługują wolontariuszowi, który ulegnie wypadkowi podczas wykonywania świadczeń na rzecz korzystającego?
- 6.4. W jakich sytuacjach świadczenia z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń wolontariuszowi nie przysługują?
- 6.5. Jak wygląda kwestia świadczeń w razie wypadku wolontariusza? Czy trzeba opłacać jakieś składki?
- 6.6. Czy należy ubezpieczyć wolontariusza od następstw nieszczęśliwych wypadków?
- 6.7. Czy organizacja pozarządowa musi ubezpieczyć wolontariusza od następstw nieszczęśliwych wypadków na pierwsze 30 dni, jeśli umowa trwa dłużej?
- 6.8. Gdzie należy szukać informacji o dodatkowych ubezpieczeniach, np. od odpowiedzialności cywilnej?

6.9. Czy korzystający powinien zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie zdrowotne?

7. FINANSE **27**

7.1. Czy korzystający powinien pokrywać koszty, jakie wolontariusz ponosi, dojeżdżając do podopiecznych?

7.2. Czy wartość świadczenia, jakie wykonują wolontariusze, może być wpisana do kosztorysu ofertowego (wniosek o dotację), w którym wykazuje się koszty ze względu na ich rodzaj?

7.3. Jakie koszty związane z wykonywaniem przez wolontariusza świadczeń może pokrywać korzystający?

8. DANE OSOBOWE **30**

8.1. Czy wolontariusze mają prawo przetwarzać dane osobowe?

8.2. Czy ośrodek pomocy społecznej może uzależnić wypłatę zasiłku od wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych?

8.3. Czy rejestracja zbiorów danych osobowych dotyczy także zbiorów danych dotyczących wolontariuszy?

9. SZCZEGÓLNE TYPY WOLONTARIATU **32**

9.1. Wolontariat w szkole **32**

9.1.1. Na jakiej podstawie działają wolontariusze w szkołach?

9.1.2. Czy uczniowie mogą być wolontariuszami?

9.1.3. Co powinna zawierać treść porozumienia z wolontariuszem, który jest uczniem?

9.1.4. Kto odpowiada za nieletnich wolontariuszy?

9.1.5. Jak należy postąpić, gdy szkolny klub wolontariusza chce np. wraz z ośrodkiem pomocy społecznej zorganizować przedstawienie dla osób starszych?

9.2. Wolontariat w szpitalach **35**

9.2.1. Czy lekarz, który chciałby pomagać jako wolontariusz w szpitalu, w którym pracuje, może to robić bez obaw, że w ten sposób naruszy przepisy?

9.2.2. Kto ponosi odpowiedzialność za wolontariusza na terenie szpitala (kliniki, oddziału)?

9.2.3. Kto może być wolontariuszem w szpitalu?

9.2.4. Czy wolontariusz może pomagać w administracji szpitala?

9.3. Wolontariat w administracji publicznej _____ 37

9.3.1. Jak należy definiować pojęcie „administracja publiczna”?

9.3.2. Na jakiej podstawie wolontariusze mogą wykonywać świadczenia na rzecz administracji?

9.3.3. Jak należy przeprowadzać rekrutację wolontariuszy w administracji?

9.3.4. Jak należy zawierać porozumienie z wolontariuszem w administracji?

9.4. Wolontariat w ośrodkach pomocy społecznej _____ 39

9.4.1. Na jakiej podstawie prawnej można organizować wolontariat w OPS?

9.4.2. Kto może być wolontariuszem w OPS?

9.4.3. Czy wolontariusze w OPS muszą posiadać szczególne kwalifikacje?

9.4.4. Jakie kwalifikacje powinni posiadać wolontariusze?

9.4.5. Komu wolontariusze mogą pomagać?

9.5. Wolontariat pracowniczy _____ 42

9.5.1. Na jakiej podstawie prawnej można organizować wolontariat pracowniczy?

9.5.2. Na co pracodawca powinien zwrócić szczególną uwagę przy organizowaniu wolontariatu pracowniczego?

9.5.3. Czy pracodawca może w regulaminie pracy określić wolontariat jako obowiązek pracowników?

10. PROJEKTOWANE ZMIANY W PRZEPISACH DOTYCZĄCYCH WOLONTARIATU _____ 44

10.1. Definicja wolontariusza

10.2. Limit a działalność odpłatna

10.3. Katalog korzystających

10.4. Wolontariusze w stowarzyszeniach

10.5. Charakter prawny porozumienia

10.6. Dodatkowe ubezpieczenie dla wolontariusza

1. Wolontariusz

1. Wolontariusz

1.1. Kto to jest wolontariusz?

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.) uregulowała status prawny wolontariusza. Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy wolontariuszem jest osoba, która ochotniczo i bez wynagrodzenia, wykonuje świadczenia na rzecz korzystających. W projektowanej wersji zmiany ustawy definicja wolontariusza ulegnie zmianie (patrz: rozdz. 10).

1.2. Czy bezrobotny może być wolontariuszem bez utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych?

Bezrobotny, który zostaje wolontariuszem nie traci prawa do zasiłku. Zgodnie z przepisami ustawy art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), wykonywanie przez wolontariuszy świadczeń odpowiadających świadczeniu pracy na zasadach określonych w przepisach ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie stanowi przeszkody do nabycia oraz posiadania statusu bezrobotnego, jeżeli wolontariusz przedstawi właściwemu powiatowemu urzędowi pracy porozumienie z korzystającym, jednak nie zwalnia z obowiązków, jakie nakłada na bezrobotnego ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Wolontariusz w dalszym ciągu jest osobą niezatrudnioną i niewykonyującą innej pracy zarobkowej oraz jest zdolny i gotowy do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub służbie. Osoba bezrobotna może więc podpisać porozumienie i stać się wolontariuszem bez utraty uprawnień wynikających ze statusu bezrobotnego. Z kolei wolontariusz może się zarejestrować jako bezrobotny i korzystać z zasiłku, oczywiście jeśli spełnia wszystkie warunki wynikające z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1.3. Czy wolontariusz jest pracownikiem?

Wolontariusz nie jest pracownikiem, ponieważ za wykonanie świadczenia na rzecz korzystającego nie pobiera wynagrodzenia i wykonuje je na podstawie porozumienia wolontariackiego, a nie umowy o pracę (art. 3 w zw. z art. 42 ustawy).

1.4. Czy osoba niepełnosprawna może być wolontariuszem?

Niepełnosprawni mogą być wolontariuszami pod warunkiem, że pozwala im na to ich stan zdrowia. Jeżeli osoba poruszająca się na wózku inwalidzkim doskonale radzi sobie z obsługą komputera i chce jako wolontariusz pomagać np. przy tworzeniu stron internetowych, to może to robić.

1.5. Czy wykonywanie świadczeń w zakresie wolontariatu będzie wliczane do stażu pracy?

Świadczenie wolontariusza nie jest wliczane do stażu pracy. Nie będzie również wpływało na jego przyszłe uprawnienia pracownicze, np. na długość przysługującego urlopu wypoczynkowego. Okres wykonywania prac w charakterze wolontariusza nie ma wpływu na uzyskanie prawa do renty lub emerytury ani na wysokość tych świadczeń, ponieważ nie jest zaliczany do okresów składkowych ani do nieskładkowych.

1.6. Jaki status prawny mają członkowie partii politycznych, którzy bezpłatnie pomagali przy organizacji wyborów?

Wejście w życie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie zmieniło statusu członków partii politycznych. Zgodnie z ustawą z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (tj. Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857, z późn. zm.) partia polityczna opiera swoją działalność na pracy społecznej członków (art. 3 ustawy). Z powyższe-

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

go wynika, że członkowie partii politycznych wykonują swoje zadania jako pracę społeczną w rozumieniu ustawy o partiach politycznych, stanowiącą obowiązek wynikający z ich członkostwa.

1.7. Czy członek stowarzyszenia wykonujący nieodpłatnie na jego rzecz jakąś pracę (np. biorąc udział w organizacji imprezy kulturalnej) jest wolontariuszem?

Na gruncie obecnie obowiązujących regulacji określonych w ustawie z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.) stowarzyszenie opiera swoją działalność na pracy społecznej członków (art. 2 ust. 3). Wynika z tego, że zarówno jego członkowie, jak i członkowie statutowych władz oddziałów terenowych stowarzyszenia, wykonują swoje zadania jako pracę społeczną, stanowiącą obowiązek, który wynika z ich członkostwa. Natomiast status wolontariusza dotyczy osób, które ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonują świadczenia na rzecz korzystającego (np. stowarzyszenia) na podstawie zawartego z nim porozumienia. Jednakże warto podkreślić, że nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie przewiduje zmiany w tym zakresie (patrz: rozdz. 10).

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

2. Wolontariat międzynarodowy

2. Wolontariat międzynarodowy

2.1. Czy cudzoziemiec może być w Polsce wolontariuszem? 1

Wolontariuszami w Polsce mogą być nie tylko obywatele polscy, ale także cudzoziemcy legalnie przebywający w naszym kraju. Zgodnie z art. 42 ust. 1 ustawy, świadczenie wolontariuszy jest świadczeniem odpowiadającym świadczeniu pracy. W związku z tym cudzoziemiec, aby zostać wolontariuszem, nie musi uzyskiwać zezwolenia na pracę. 2

2.2. Jak wygląda sprawa ubezpieczenia NNW i OC wolontariuszy, którzy nie są obywatelami polskimi? 3

Cudzoziemców, którzy są wolontariuszami wykonującymi świadczenia na rzecz korzystających na terenie RP, dotyczą przepisy prawa polskiego. W związku z tym w przypadku zawarcia z cudzoziemcem porozumienia wolontariackiego na okres do 30 dni wymagane jest ubezpieczenie NNW. Natomiast ubezpieczenie OC nie jest obowiązkowe i zależy od decyzji korzystającego. 4

2.3. Czy bezrobotny może wyjechać za granicę jako wolontariusz, bez utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych? 5

Bezrobotny pobierający zasiłek ma obowiązek zgłaszania się do właściwego powiatowego urzędu pracy w wyznaczonych terminach w celu potwierdzenia swojej gotowości do podjęcia pracy i uzyskania informacji o możliwościach zatrudnienia lub szkolenia (art. 33 ust. 3 ustawy). Wolontariusza, który jest bezrobotnym, nie można z tego obowiązku zwolnić, ponieważ podlega on takim samym przepisom jak pozostali bezrobotni. Zgodnie z art. 33 ust. 4, starosta pozbawia statusu bezrobotnego osobę, która nie stawiła się w powiatowym urzędzie pracy w wyznaczonym terminie i nie powiadomiła w okresie do 5 dni o uzasadnionej przyczynie tego niestawiennictwa. Pozbawienie statusu 6

bezrobotnego następuje na okres 3 miesięcy od dnia niestawienia się w powiatowym urzędzie pracy. Bezrobotny, który w okresie krótszym niż 30 dni przebywa za granicą lub pozostaje w innej sytuacji uniemożliwiającej gotowość do podjęcia zatrudnienia, nie zostaje pozbawiony statusu bezrobotnego, jeżeli zawiadomił o tym powiatowy urząd pracy. Zasitek za ten okres nie przysługuje.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

3. Korzystający

3. Korzystający

3.1. Czy w związku zawodowym mogą działać wolontariusze? —

Tak, jednak nie mogą nimi być członkowie tych związków, ponieważ działalność członka związku zawodowego opiera się na innej regulacji niż wolontariat, czyli ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. tekst jednolity z 2001 r., Nr 79, poz. 854, z późn. zm.). Należy również pamiętać, że wolontariusze mogą wykonywać świadczenia na rzecz organizacji pozarządowej w zakresie jej działalności statutowej, w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego, takiej jak np.: działalność charytatywna, promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, jak również upowszechnianie i ochrona praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn w miejscu pracy. W tego typu organizacjach również mogą działać wolontariusze.

3.2. Czy członkowie zarządu fundacji mogą być w niej wolontariuszami?

Członkowie zarządu fundacji kierują fundacją i reprezentują fundację na zewnątrz na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach (Dz. U. tekst jednolity z 1991 r. Nr 46, poz. 203, z późn. zm.). Nie można zatem określić tych czynności w kategoriach świadczeń wolontariackich na rzecz fundacji ponieważ do wykonywania tych czynności są zobligowani ustawą o fundacjach.

Jeśli członkowie zarządu wykonują jeszcze inne zadania na rzecz fundacji, wykraczające poza obowiązki wynikające z ustawy o fundacjach, wtedy w zakresie tych czynności mogą zostać uznani za wolontariuszy i powinni zawierać porozumienia tak jak inni wolontariusze fundacji.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

3.3. Czy są jakieś przeszkody w korzystaniu ze świadczeń wolontariuszy przez organizację pozarządową?

Z art. 42 ustawy wynika, że wolontariusze mogą wykonywać świadczenia odpowiadające świadczeniu pracy na rzecz m.in. organizacji pozarządowej, jeśli nie działa ona w celu osiągnięcia zysku. Organizacja może więc skorzystać z wolontariatu, pod warunkiem że prowadzi działalność nieodpłatną (czyli nie pobiera wynagrodzenia). Jeśli zaś prowadzi działalność gospodarczą, nie może korzystać z pomocy wolontariuszy, natomiast ma do tego prawo, jeśli prowadzi działalność odpłatną. Działalność odpłatna polega na tym, że organizacja realizuje działania należące do sfery zadań publicznych w ramach swoich celów statutowych, za co pobiera wynagrodzenie. Taką działalnością jest np. sprzedaż towarów lub usług wytworzonych lub świadczonych przez osoby bezpośrednio korzystające z pomocy. Jednakże aby działalność mogła być uznana za działalność odpłatną, a nie gospodarczą, muszą być spełnione określone w ustawie warunki.

Otóż jeżeli pobierane wynagrodzenie przewyższa koszty towaru lub usługi, a także wtedy, gdy wynagrodzenie osób fizycznych zatrudnionych przy wykonywaniu statutowej działalności przekracza 1,5-krotność przeciętnego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, to taka działalność jest uważana za działalność gospodarczą (art. 8 i art. 9 ustawy) i w tym zakresie wolontariusze nie mogą wykonywać świadczeń. Wystarczy więc, że wynagrodzenie jednej z osób fizycznych zatrudnionych przez organizację pozarządową prowadzącą działalność pożytku publicznego przekroczy ustawowy limit, a działalność odpłatna zostanie uznana za działalność gospodarczą. W tym zakresie proponowane będą zmiany (patrz: zm. w ustawie).

3.4. Czy rolnik pobierający rentę strukturalną może pracować jako wolontariusz w gospodarstwie u syna, któremu przekazał to gospodarstwo?

Nie może, ponieważ syn tego rolnika nie jest osobą uprawnioną do zawierania porozumień z wolontariuszem. Nie można być wolontariuszem u właściciela gospodarstwa, jak również bezpośrednio zawierać

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

porozumień z osobami, które nie są uprawnione do uzyskania statusu „korzystających”.

3.5. Na rzecz jakich podmiotów wolontariusze mogą wykonywać świadczenia?

W art. 42 ust. 1 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie określony został krąg podmiotów uprawnionych do zawierania porozumień z wolontariuszami, czyli „korzystających”. Są nimi:

- organizacje pozarządowe – w zakresie ich działalności statutowej, zwłaszcza w zakresie działalności pożytku publicznego,
- osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w RP, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania – jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego w zakresie ich działalności statutowej, szczególnie w zakresie działalności pożytku publicznego,
- jednostki organizacyjne podległe organom administracji publicznej lub nadzorowane przez te organy,
- organy administracji publicznej,
- stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego – w zakresie ich działalności statutowej, zwłaszcza w zakresie działalności pożytku publicznego.

W tym zakresie projekt również zakłada zmiany (patrz: rozdz. 10).

3.6. Czy wolontariusz może działać na rzecz przedsiębiorców?

Ze względu na cel i charakter świadczeń wolontariuszy nie jest dopuszczalne, aby wykonywali oni świadczenia na rzecz przedsiębiorców i innych podmiotów prowadzących działalność gospodarczą. Wolontariusze nie powinni również zastępować pracowników, a jedynie uzupełniać ich pracę. Proponowane będą zmiany (patrz: rozdz. 10).

3.7. Czy pracownik może być jednocześnie wolontariuszem w swoim miejscu pracy?

Tak. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie zabrania pracownikowi bycia wolontariuszem poza godzinami pracy w swoim miejscu pracy. Konieczne jest jednak, aby pracodawca miał status korzystającego, czyli spełniał warunki wynikające z art. 42 ust. 1 pkt 3 ustawy i nie prowadził działalności gospodarczej w sferze, w której chce przyjąć wolontariusza. Warto przy tym pamiętać o zachowaniu czasu na odpoczynek pomiędzy pracą zawodową a działalnością wolontariacką. Ponadto korzystający musi zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania świadczeń oraz zadbać o odpowiednie środki ochrony indywidualnej w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

4. Porozumienie

4. Porozumienie

4.1. Jak organizacja powinna dokumentować fakt, że dany wolontariusz wykonuje na jej rzecz świadczenia?

Najważniejszym dokumentem jest porozumienie. Na jego mocy wolontariusz wykonuje świadczenia na rzecz korzystającego. Można wprowadzić również ewidencję czasu wykonywanych przez wolontariusza świadczeń.

4.2. W jaki sposób powinno się określać czas wykonywanych przez wolontariusza świadczeń?

W porozumieniu nie trzeba dokładnie określać czasu wykonywania świadczeń przez wolontariusza (np. zamiast: w środy i czwartki od 12.00 do 15.00, wystarczy podać tylko: 2 razy w tygodniu po 3 godz.). Jednak warto sprecyzować wymiar czasu wykonywania przez wolontariusza świadczeń, jest to zdecydowanie korzystniejsze pod względem organizacyjnym, bowiem ułatwia egzekwowanie ustalonego czasu. Ponadto w przypadku ubiegania się o świadczenia z ZUS dużo łatwiej będzie udowodnić, że wolontariusz był w organizacji w czasie, kiedy np. zdarzył się wypadek. Forma ewidencji dla wolontariusza nie została określona w przepisach, może być tu więc stosowana taka ewidencja, jak dla określania czasu pracy pracowników.

4.3. Czy trzeba pisemnie rozwiązywać porozumienie?

Tak, porozumienie najlepiej rozwiązać pisemnie, chociażby dla celów dowodowych. W sytuacji, kiedy zaistnieje wątpliwość, czy wolontariusz dalej działa w organizacji, pisemne rozwiązanie umowy spowoduje bezsporne rozstrzygnięcie tej kwestii. Warto pamiętać, że w porozumieniu powinna się znaleźć informacja o możliwości jego rozwiązania.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

4.4. Jaki charakter prawny ma porozumienie?

Porozumienie między korzystającym a wolontariuszem ma charakter cywilnoprawny. Oznacza to, że w sprawach nieuregulowanych ustawą zastosowanie mają przepisy Kodeksu cywilnego, a nie Kodeksu pracy. Dlatego strony mogą zawierać porozumienie na zasadzie swobody umów, z uwzględnieniem tych elementów, które muszą się znaleźć w porozumieniu. Kodeks pracy ma zastosowanie jedynie w zakresie, w którym nastąpiło wyraźne do niego odesłanie przez przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, czyli art. 45 ust. 1 pkt 2 i 3 oraz art. 45 ust. 2 ustawy. Przepisy te dotyczą zapewnienia wolontariuszom bezpiecznych i higienicznych warunków wykonywania przez nich świadczeń, w tym – w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem – odpowiednich środków ochrony indywidualnej oraz zwrotu kosztów podróży służbowych i diet.

4.5. Jakie elementy powinno zawierać porozumienie?

Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy wynika, że zakres, sposób i czas wykonywania przez wolontariusza świadczeń określają wspólnie korzystający i wolontariusz w porozumieniu. Zgodnie z ustawą, porozumienie powinno również zawierać postanowienie o możliwości jego rozwiązania. Powyższe elementy są obligatoryjne, natomiast pozostała treść porozumienia będzie zależała od wolontariusza i korzystającego.

4.6. Czy porozumienie musi być sporządzone na piśmie?

Jak wynika z art. 44 ust. 2 i 4 ustawy, forma porozumienia jest uzależniona od okresu wykonywania przez wolontariusza świadczeń na rzecz korzystającego. Jeżeli porozumienie między stronami jest zawierane na okres krótszy niż 30 dni, korzystający nie jest zobowiązany potwierdzać porozumienia na piśmie, chyba że wolontariusz o to poprosi. Obowiązek sporządzenia porozumienia na piśmie powstanie

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

natomiast wtedy, gdy świadczenie wolontariusza będzie wykonywane przez okres dłuższy niż 30 dni. Na prośbę wolontariusza korzystający może również przedłożyć pisemną opinię o wykonywaniu świadczeń przez wolontariusza

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

5. Obowiązki

5. Obowiązki

5.1. Jakie obowiązki w stosunku do wolontariuszy ma korzystający?

Z art. 45 ustawy wynika, że korzystający jest zobowiązany do zapewnienia wolontariuszowi bezpiecznych i higienicznych warunków wykonywania przez niego świadczeń oraz odpowiednich środków ochrony indywidualnej, uzależnionych od rodzaju tych świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem. Korzystający ma również obowiązek informowania wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami. Jest również zobowiązany do pokrywania kosztów podróży służbowych i diet.

5.2. Czy korzystający jest zobowiązany do przeprowadzania szkoleń BHP dla wolontariuszy?

Ciążący na korzystającym obowiązek informowania wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami nie jest jednoznaczny z obowiązkiem przeprowadzania szkoleń z zakresu BHP w takim wymiarze, jak w przypadku szkoleń dla pracowników. Wynikająca z art. 45 ust. 1 pkt 1 ustawy obowiązek informowania może przybierać różne formy, w zależności od możliwości korzystającego. Może to być rozmowa z wolontariuszem albo przekazanie mu tych informacji w formie ulotki lub w innej dostępnej formie. Dla korzystającego istotne jest, aby wolontariusz potwierdził, że został poinformowany o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami, a także o przysługujących mu prawach i ciężących na nim obowiązkach.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

5.3. Czy zawarcie umowy z wolontariuszem trzeba zgłaszać do ZUS i PIP?

Nie trzeba. Warto jednak pamiętać, że gdy urzędnik Państwowej Inspekcji Pracy będzie przeprowadzał kontrolę w zakresie przestrzegania prawa pracy w placówce, w której oprócz wolontariuszy są również pracownicy, ma prawo sprawdzić, czy w stosunku do wolontariusza są przestrzegane normy Kodeksu pracy w zakresie BHP oraz zwrotu kosztów podróży i diet. Natomiast ZUS powinien zostać poinformowany o zawartym porozumieniu tylko w przypadku złożenia wniosku o udzielenie wolontariuszowi świadczenia z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń.

5.4. Czy wolontariusz może zrzec się zwrotu kosztów podróży?

Wolontariusz może zwolnić korzystającego z pokrycia kosztów podróży służbowych i diet w części lub w całości, ale wyłącznie w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

5.5. Czy zwrot kosztów podróży powinien być opodatkowany?

Tak jak w przypadku pracowników, zwrot kosztów dla wolontariusza nie podlega opodatkowaniu.

5.6. Czy korzystający ma obowiązek kierowania wolontariuszy na badania lekarskie?

Korzystający nie ma obowiązku kierowania wolontariuszy na badania lekarskie ani psychologiczne, może to jednak zrobić, szczególnie w sytuacji, kiedy badania te są wymagane z uwagi na charakter wykonywanego przez wolontariusza świadczenia.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

5.7. Jakie obowiązki spoczywają na wolontariuszu?

Z charakteru porozumienia z wolontariuszem jako umowy cywilnoprawnej wynika m.in. zobowiązanie wolontariusza do zachowania „należytej staranności” przy wykonywaniu zawartych w porozumieniu postanowień oraz obowiązek korzystającego do współdziałania w zakresie wykonania umowy z wolontariuszem. Ponadto do stosunku prawnego wiążącego wolontariusza i korzystającego, w zakresie nieuregulowanym w porozumieniu, zastosowanie mają odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania. W związku z tym, stosownie do treści art. 471 k.c., wolontariusz bądź korzystający obowiązany będzie do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania, tj. niewywiązania się z obowiązków wynikających z treści zawartego porozumienia. Zgodnie z przepisami prawa cywilnego, szkodę w przypadku niewykonania zobowiązania wyznacza wartość uszczerbku, który dla drugiej strony wynikał wskutek niewykonania zobowiązania. Natomiast szkodę w przypadku nienależytego wykonania zobowiązania określa wartość dodatkowego uszczerbku, którą druga strona poniosła, mimo że zobowiązanie zostało ostatecznie wykonane zgodnie z treścią zobowiązania. Jednocześnie niewykonanie lub nienależyte wykonanie musi być następstwem okoliczności, za które wolontariusz odpowiada.

5.8. Jaki jest zakres odpowiedzialności wolontariusza za niewykonanie zobowiązania?

Zgodnie z art. 471 k.c., wolontariusz, który nie wywiązał się z porozumienia, musi naprawić szkodę wynikłą z niewykonania bądź nienależytego wykonania zobowiązania. Jednocześnie niewykonanie lub nienależyte wykonanie musi być następstwem okoliczności, za które wolontariusz odpowiada.

W tym przypadku chodzi o odpowiedzialność za szkodę, jaką wyrządził korzystającemu z winy umyślnej. Wynika z tego, że jeśli wbrew

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

zawartemu porozumieniu wolontariusz nie wykonuje zadań, do których się zobowiązał, i wie, że przez jego zaniedbanie organizacja nie zrealizuje projektu, powinien liczyć się z tym, że korzystający, z którym zawarł porozumienie, wystąpi do sądu o odszkodowanie za powstałą szkodę.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

6. Ubezpieczenie

6. Ubezpieczenie

6.1. Jaka jest ochrona wolontariuszy z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń?

Zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wolontariuszowi wykonującemu świadczenie na rzecz korzystającego (czyli np. organizacji pozarządowej) przez okres krótszy niż 30 dni przysługuje ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (art. 46 ust. 3 ustawy). Natomiast jeśli porozumienie trwa dłużej niż 30 dni, wolontariuszowi przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadków przy wykonywaniu świadczeń na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. Nr 199, poz. 1674, z późn. zm.). Wolontariusz wykonujący świadczenie na rzecz korzystającego przez okres dłuższy niż 30 dni jest objęty tym zaopatrzeniem od momentu zawarcia porozumienia z korzystającym, a korzystający nie ma obowiązku zapewnienia wolontariuszowi ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków przez okres pierwszych 30 dni.

6.2. Od czego zależy ubezpieczenie zdrowotne dla wolontariusza?

Wolontariuszowi mogą przysługiwać świadczenia zdrowotne na zasadach przewidzianych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych (art. 46 ust. 1). Ubezpieczenie zdrowotne wolontariusza zależy od woli korzystającego oraz od tego, czy wolontariusz nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym z innego tytułu (np. z tytułu umowy o pracę). Jeśli korzystający podejmie decyzję o tym, żeby ubezpieczyć wolontariusza, będzie zobowiązany do opłacenia składki na to ubezpieczenie. Objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym nastąpi z dniem określonym w umowie zawartej przez korzystającego z Narodowym Funduszem Zdrowia.

6.3. Jakie świadczenia przysługują wolontariuszowi, który ulegnie wypadkowi podczas wykonywania świadczeń na rzecz korzystającego?

Wolontariuszowi, który wykonuje świadczenia przez okres dłuższy niż 30 dni, przysługuje zaopatrzenie z tytułu wypadków przy wykonywaniu świadczeń na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. Nr 199, poz. 1674 z późn. zm.). Wolontariuszowi, który stał się niezdolny do pracy całkowicie lub częściowo wskutek wypadku w szczególnych okolicznościach, przysługuje renta z tytułu niezdolności do pracy: na stałe, jeżeli niezdolność do pracy jest trwała, lub na okres wskazany w decyzji organu rentowego, jeżeli niezdolność do pracy jest okresowa (art. 4 ust.1 ustawy wypadkowej). Wolontariuszowi, który doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu spowodowanego wypadkiem w szczególnych okolicznościach, przysługuje jednorazowe odszkodowanie z tytułu tego uszczerbku, jeżeli w wyniku tego stał się całkowicie niezdolny do pracy (art. 4 ust. 2 ustawy wypadkowej).

6.4. W jakich sytuacjach świadczenia z tytułu wypadku przy wykonywaniu świadczeń wolontariuszowi nie przysługują?

Tego typu świadczenia nie przysługują wolontariuszowi jako osobie poszkodowanej wskutek wypadku, który nastąpił z jego winy umyślnej lub w wyniku rażącego zaniedbania. Nie przysługują one również osobie poszkodowanej, która będąc pod wpływem alkoholu, środków odurzających lub substancji psychotropowych, przyczyniła się w znacznym stopniu do spowodowania wypadku, o ile powyższy stan został udokumentowany w aktach sprawy przez odpowiednie organy policji lub prokuratury (art. 6 ustawy wypadkowej).

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

6.5. Jak wygląda kwestia świadczeń w razie wypadku wolontariusza? Czy trzeba opłacać jakieś składki? —

Wolontariuszowi przysługują świadczenia wypadkowe wynikające z ustawy o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach. Charakter zaopatrzeniowy tego świadczenia oznacza, że nie trzeba opłacać żadnych składek. Dotyczy to jednak tylko tych wolontariuszy, z którymi zawarto porozumienie na dłużej niż 30 dni. Jeśli zaś podpisano je na krótszy okres, to korzystający ma obowiązek wykupić wolontariuszowi polisę od następstw nieszczęśliwych wypadków u komercyjnego ubezpieczyciela. W praktyce organizacje wolą więc przyjmować wolontariuszy na dłużej, aby nie ponosić dodatkowych kosztów.

6.6. Czy należy ubezpieczyć wolontariusza od następstw nieszczęśliwych wypadków? —

Tak, jeśli wolontariusz wykonuje świadczenia u korzystającego przez okres krótszy niż 30 dni. Jest to ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków (w skrócie NNW).

6.7. Czy korzystający musi ubezpieczyć wolontariusza od następstw nieszczęśliwych wypadków na pierwsze 30 dni, jeśli umowa trwa dłużej? —

Nie musi. Wolontariusz wykonujący świadczenie na rzecz korzystającego przez okres dłuższy niż 30 dni jest objęty tym zaopatrzeniem od momentu zawarcia porozumienia z korzystającym, a zatem korzystający nie ma obowiązku zapewnienia wolontariuszowi ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków przez okres pierwszych 30 dni. Warunkiem jest zawarcie porozumienia na czas określony. Umowa z wolontariuszem nie powinna być zawierana na czas nieokreślony, ponieważ jest to umowa cywilnoprawna, której elementem obligatoryjnym jest minimalne określenie czasu, na jaki została zawarta.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Jest to również niezbędne przy dochodzeniu roszczeń ubezpieczeniowych, ponieważ długość umowy warunkuje możliwość ubiegania się o świadczenie z tytułu wypadku.

6.8. Gdzie należy szukać informacji o dodatkowych ubezpieczeniach, np. od odpowiedzialności cywilnej? —

Takimi ubezpieczeniami zajmują się komercyjne towarzystwa ubezpieczeniowe mające w swojej ofercie ten rodzaj ubezpieczenia. Oferty można znaleźć w internecie oraz w prasie. Szczegółowych informacji najlepiej zasięgnąć bezpośrednio u agenta ubezpieczeniowego.

6.9. Czy korzystający powinien zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie zdrowotne? —

Decyzja, czy zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie zdrowotne, należy do przyjmującego go. Zasady te określa art. 46 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, który wskazuje, że wolontariusz może podlegać temu ubezpieczeniu, ale nie musi. Ponadto ubezpieczenie to przysługuje tylko wówczas, gdy wolontariusz nie jest ubezpieczony zdrowotnie z innego tytułu (np. umowy o pracę albo posiadania statusu bezrobotnego).

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

7. Finanse

7. Finanse

7.1. Czy korzystający powinien pokrywać koszty, jakie wolontariusz ponosi, dojeżdżając do podopiecznych?

Jednym z obowiązków, jakie spoczywają na korzystającym, jest obowiązek pokrywania, na dotyczących pracowników zasadach, kosztów podróży służbowych i diet. Oznacza to, że wolontariusza, który jest delegowany przez korzystającego w podróż służbową, dotyczą te same przepisy, co pracownika, czyli Kodeks pracy oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1990, z późn. zm.). Ustawa nie nakłada jednak na korzystającego obowiązku wyplatania ryczałtu samochodowego związanego z codzienną działalnością wolontariusza, której nie można traktować jako delegacji służbowej. Jednakże korzystający, na dotyczących pracowników zasadach, określonych w odrębnych przepisach, może pokrywać także inne niezbędne koszty ponoszone przez wolontariusza, związane z wykonywaniem świadczeń na rzecz korzystającego. Tym samym wolontariuszowi może przysługiwać ryczałt samochodowy pod warunkiem, że zwrot takich kosztów jest przewidziany w przepisach wewnętrznych dotyczących pracowników danego pracodawcy. Wolontariuszowi nie mogą bowiem przysługiwać większe uprawnienia niż pracownikowi.

Ponadto należy podkreślić, że korzystający reguluje w porozumieniu zakres, sposób i czas wykonywania świadczeń przez wolontariusza, więc z porozumienia powinien wynikać także charakter tych świadczeń (np. że wiążą się z dojazdami samochodem w celu dostarczania żywności osobom potrzebującym).

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

7.2. Czy wartość świadczenia, jakie wykonują wolontariusze, może być wpisana do kosztorysu ofertowego (wniosek o dotację), w którym wykazuje się koszty ze względu na ich rodzaj?

Wartość wykonanego przez wolontariusza świadczenia na rzecz korzystającego nie może być zaliczona jako wkład własny jednostki prowadzącej placówkę dofinansowaną ze środków publicznych.

Zgodnie z art. 50 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wartość świadczenia wolontariusza nie stanowi darowizny na rzecz korzystającego w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego oraz przepisów podatkowych. Z powyższego wynika, że świadczenie wolontariusza nie jest umową, na mocy której darczyńca zobowiązuje się do bezpłatnego świadczenia na rzecz obdarowanego kosztem swojego majątku (art. 888 k.c.), a wartość wykonanego przez wolontariusza świadczenia nie jest zaliczana do przychodu podatnika. W związku z tym, że wartość wykonanego przez wolontariusza świadczenia nie jest darowizną na rzecz korzystającego, nie może być wliczana do przychodu korzystającego ani stanowić wkładu własnego jednostki ubiegającej się o dotację na podstawie polskich regulacji prawnych.

7.3. Jakie koszty związane z wykonywaniem przez wolontariusza świadczeń może pokrywać korzystający?

Zgodnie z art. 45 ust. 2 ustawy, korzystający może pokrywać na dotyczących pracowników zasadach także inne niezbędne koszty ponoszone przez wolontariusza, które związane są z wykonywaniem świadczeń na rzecz zamawiającego. Przy rozpatrywaniu zasadności ponoszenia przez wolontariusza określonych kosztów związanych z wolontariatem należy jednak przede wszystkim mieć na uwadze, że cechą nadrzędną wolontariatu jest jego nieodpłatny charakter. Jak więc wynika z treści przepisu, aby korzystający mógł pokryć koszty poniesione przez wolontariusza, muszą zostać spełnione łącznie trzy przesłanki:

- u danego korzystającego, będącego jednocześnie pracodawcą, muszą obowiązywać przepisy prawa pracy (np. układ zbiorowy pracy, regulamin pracy) określające, jakie koszty są pracownikom zwracane przez pracodawcę,
- koszty ponoszone przez wolontariusza muszą być kosztami niezbędnymi do wykonywania danych czynności,
- ponadto koszty te muszą być związane z wykonywaniem świadczeń na rzecz korzystającego.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

8. Dane osobowe

8. Dane osobowe

8.1. Czy wolontariusze mają prawo przetwarzać dane osobowe?

Tak, ale tylko po spełnieniu określonych warunków. Bardzo ważne jest to, żeby wolontariusze, którzy mają dostęp do danych osobowych, np. klientów ośrodka pomocy społecznej, znajdowali się w ewidencji osób upoważnionych do dostępu i przetwarzania danych osobowych. Ponadto dobrą praktyką jest umieszczanie w porozumieniu punktu zobowiązującego wolontariusza do: „zachowania w tajemnicy wszelkich informacji w zakresie wykonywanego porozumienia, a zwłaszcza informacji związanych z udostępnionymi mu danymi osobowymi klientów oraz informacji, których ujawnienie mogłoby narazić na szkodę ich prawnie chroniony interes”.

8.2. Czy ośrodek pomocy społecznej może uzależnić wypłatę zasiłku od wyrażenia zgody na przetwarzanie danych osobowych?

Nie. Zgodnie z przepisami, przetwarzanie danych osobowych dopuszczalne jest w sytuacji, gdy jest niezbędne do zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa. Przetwarzanie danych szczególnie chronionych jest dopuszczalne, jeżeli przepis szczególny zezwala na przetwarzanie takich danych bez zgody osoby, której one dotyczą, i stwarza pełne gwarancje ich ochrony.

8.3. Czy rejestracja zbiorów danych osobowych dotyczy także zbiorów danych dotyczących wolontariuszy?

Nie dotyczy takich zbiorów. Zgodnie z art. 40 ustawy o ochronie danych osobowych administrator danych jest obowiązany zgłosić zbiór danych do rejestracji Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, chy-

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

ba że zachodzi jedna z przesłanek zwalniających go z tego obowiązku. Zwolnienie z obowiązku rejestracji, na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 4 ustawy, dotyczy w szczególności zbiorów danych osobowych w związku z zatrudnieniem u administratora danych oraz świadczeniem mu usług na podstawie umów cywilnoprawnych (np. na podstawie umowy zlecenia, umowy o dzieło czy porozumienia wolontariackiego).

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

9. Szczególne typy wolontariatu

9. Szczególne typy wolontariatu

Uchwalenie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie umożliwiło wolontariuszom wykonywanie świadczeń nie tylko na rzecz organizacji pozarządowych i kościelnych, ale również na rzecz organów administracji publicznej i jednostek podległych tym organom lub przez nie nadzorowanych. Dzięki wyprowadzeniu przez ustawę takiej możliwości coraz więcej ministerstw oraz urzędów miast i powiatów korzysta z pomocy wolontariuszy. Nie jest to zamknięty krąg podmiotów, które mogą wspierać swoje działania wolontariatem. Z pomocy ochotników mogą korzystać, na zasadach wynikających z ustawy, również inne jednostki administracji publicznej oraz jednostki podległe lub nadzorowane przez administrację, pod warunkiem jednak, że nie prowadzą działalności gospodarczej w obszarze, w którym będą korzystać ze świadczeń wolontariuszy.

9.1. Wolontariat w szkole

9.1.1. Na jakiej podstawie działają wolontariusze w szkołach?

Zasady organizacji wolontariatu w szkołach regulują przede wszystkim przepisy oświatowe oraz ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Zgodnie z art. 64 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572, z późn. zm.), zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne organizowane dla uczniów mających trudności w nauce oraz inne zajęcia wspomagające rozwój dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, jak również nadobowiązkowe zajęcia pozalekcyjne mogą być prowadzone także z udziałem wolontariuszy.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

9.1.2. Czy uczniowie mogą być wolontariuszami?

W związku z tym, że zawierane z wolontariuszem porozumienie jest umową cywilnoprawną, osoby je zawierające muszą mieć pełną zdolność do czynności prawnych. Zgodnie z art. 11 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletniości. Wynika z tego, że wolontariuszami w szkole mogą być przede wszystkim osoby, które ukończyły 18 lat. Osoby, które nie są pełnoletnie, muszą uzyskać na to zgodę przedstawiciela ustawowego (najczęściej są to rodzice). Dlatego uprawnione do zawierania umów z wolontariuszami podmioty, które chcą przyjąć niepełnoletniego wolontariusza, muszą podpisać porozumienie nie z nim, tylko z reprezentującym go przedstawicielem ustawowym. Ponadto, mimo że ustawa wyraźnie nie określa wieku wolontariuszy, przyjmuje się, że nie powinni oni mieć mniej niż 13 lat, małoletni bowiem, którzy nie ukończyli jeszcze trzynastego roku życia, nie ponoszą odpowiedzialności za wyrządzoną szkodę (art. 426 k.c.). Jednak w sytuacji, gdy uczniowie są wolontariuszami w ramach zajęć nadobowiązkowych w szkole i działają pod stałą opieką nauczyciela, mogą być wolontariuszami bez względu na wiek i w ten sposób rozwijać swoje zainteresowania w tym kierunku na takich samych zasadach, jak rozwijają swoje umiejętności na zajęciach dodatkowych z chemii czy matematyki. W tym przypadku zawieranie porozumień z uczniami nie jest wymagane.

9.1.3. Co powinna zawierać treść porozumienia z wolontariuszem, który jest uczniem?

Jak każda umowa cywilnoprawna również porozumienie podlega zasadzie swobody umów. Oznacza to, że strony umowy – w tym przypadku wolontariusz i korzystający – mogą taką umowę kształtować dowolnie, ale uwzględniając w jej treści elementy, które zgodnie z przepisami muszą się w porozumieniu znaleźć. Chodzi tu

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

o konkretne ustalenia dotyczące wykonywanych przez wolontariusza świadczeń, to znaczy ich zakresu (dokładne wyszczególnienie obowiązków wolontariusza, określenie, co faktycznie będzie robił), sposobu (ustalenie, jak wolontariusz będzie wykonywał powierzone mu zadania) oraz czasu (określenie, ile godzin danego dnia wolontariusz będzie wykonywał świadczenia oraz ile to będzie dni w miesiącu). Ważne jest również określenie miejsca wykonywania świadczeń. W przypadku braku takiego określenia, przyjmuje się, że wolontariusz powinien wykonywać świadczenia w miejscu, które wynika z charakteru świadczenia, albo ostatecznie w swoim miejscu zamieszkania.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

9.1.4. Kto odpowiada za nieletnich wolontariuszy?

Za bezpieczeństwo uczniów na terenie szkoły odpowiada dyrektor placówki. Musi on zapewnić im ochronę także poza szkołą, na przykład podczas szkolnych wycieczek. W związku z tym warto pamiętać o zasadach dotyczących ubezpieczenia wolontariuszy i związanej z ich świadczeniami odpowiedzialności. Uczeń, który jest w szkole wolontariuszem, powinien być dodatkowo ubezpieczony, chyba że zostało z nim zawarte porozumienie na okres dłuższy niż 30 dni.

9.1.5. Jak należy postąpić, gdy szkolny klub wolontariusza chce np. wraz z ośrodkiem pomocy społecznej zorganizować przedstawienie dla osób starszych?

W takiej sytuacji dyrektor szkoły, jako odpowiedzialny za bezpieczeństwo uczniów biorących udział w przedstawieniu, powinien zawrzeć umowę cywilnoprawną z osobą reprezentującą ośrodek pomocy społecznej. Umowa powinna określać zasady, na jakich wolontariusze będą zaangażowani w przedstawienie. Choć wolontariusze faktycznie będą wykonywali to świadczenie w ośrodku pomocy społecznej, w dalszym ciągu będą wolontariuszami szkoły, ponieważ to szkoła zawarła z nimi porozumienie albo zaangażowała uczniów do

przygotowania przedstawienia w ramach zajęć nadobowiązkowych (np. kółka teatralnego) – a więc ona za nich odpowiada.

9.2. Wolontariat w szpitalach

9.2.1. Czy lekarz, który chciałby pomagać jako wolontariusz w szpitalu, w którym pracuje, może to robić bez obaw, że w ten sposób naruszy przepisy?

Ustawa nie wprowadza zakazu bycia wolontariuszem poza godzinami pracy w miejscu, w którym pracuje wolontariusz, pod warunkiem, że pracodawca ma status korzystającego, czyli spełnia warunki wynikające z art. 42 ust. 1 pkt. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie i nie prowadzi działalności gospodarczej. Warto jednak zwrócić uwagę na zachowanie czasu na odpoczynek pomiędzy pracą zawodową a wolontariatem. Ponadto korzystający musi również pamiętać o zapewnieniu wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach, bezpiecznych i higienicznych warunków wykonywania świadczeń oraz zadbać o odpowiednie środki ochrony indywidualnej w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem. Wolontariusz działa w innym charakterze niż pracownik. Jego celem jest dobrowolne wykonywanie świadczeń na rzecz instytucji działających w sferze pożytku publicznego w celach charytatywnych, nie osiągając zysku z tej działalności. Zawierając porozumienie z korzystającym, wolontariusz zobowiązuje się do wykonywania świadczeń nieodpłatnie, a tym samym zwalnia korzystającego z obowiązku zapłaty wynagrodzenia.

9.2.2. Kto ponosi odpowiedzialność za wolontariusza na terenie szpitala (kliniki, oddziału)?

Odpowiedzialność za wolontariuszy oraz za ich działanie wobec pacjentów ponosi kierownik zakładu opieki zdrowotnej. Przepis odno-

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

szący się do wymogów zdrowotnych osób wykonujących zawody medyczne nie reguluje kwestii specjalnych warunków zdrowotnych, które muszą spełniać osoby wykonujące zabiegi w bezpośredniej styczności z pacjentem. W związku z tym można przyjąć, że nie reguluje tych kwestii również w odniesieniu do wolontariuszy.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

9.2.3. Kto może być wolontariuszem w szpitalu?

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (tekst jedn. Dz.U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 z późn. zm.), świadczenia zdrowotne mogą być udzielane w ramach wolontariatu na zasadach określonych w porozumieniu zawartym między zakładem opieki zdrowotnej a wolontariuszem z uwzględnieniem przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wolontariuszami w szpitalach mogą być nie tylko osoby wykonujące zawód medyczny (czyli lekarze lub pielęgniarki), ale również ci, którzy nie wykonują świadczeń medycznych, a jedynie pomagają przy opiece nad chorym (np. poprzez rozmowę z chorym, czytanie mu książek).

9.2.4. Czy wolontariusz może pomagać w administracji szpitala?

Tak. Wolontariusze pomagający przy pracach administracyjnych czy techniczno-obslugowych nie muszą legitymować się specjalistycznymi kwalifikacjami uprawniającymi do wykonywania zawodu medycznego, bowiem nie uczestniczą oni w wykonywaniu świadczeń zdrowotnych.

9.3. Wolontariat w administracji publicznej

9.3.1. Jak należy definiować pojęcie „administracja publiczna”?

Jak wynika z przedstawionej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów definicji, administracja publiczna to zespół działań, czynności i przedsięwzięć organizatorskich i wykonawczych, prowadzonych na rzecz realizacji interesu publicznego przez różne podmioty, organy i instytucje, na podstawie ustaw i w określonych prawem formach. Dzieli się ona na administrację rządową, samorządową i państwową.

9.3.2. Na jakiej podstawie wolontariusze mogą wykonywać świadczenia na rzecz administracji?

Regulacje zawarte w art. 42 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dotyczą wszystkich kategorii administracji rządowej, samorządowej i państwowej oraz jednostek jej podległych lub przez nią nadzorowanych, czyli podmiotów, które na podstawie ustaw podlegają m.in. właściwym ministrom, wojewodom albo starostom.

9.3.3. Jak należy przeprowadzać rekrutację wolontariuszy w administracji?

Przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie określają form rekrutacji wolontariuszy. Ważne jest, aby zasady ich poszukiwania i przyjmowania były zgodne z polityką prowadzoną przez określoną instytucję oraz obowiązujące przepisy.

Do wykonywania świadczeń polegających na pomocy i wspieraniu pracowników w ich codziennych obowiązkach (np. segregowaniu dokumentów, aktualizowaniu informacji na stronach internetowych) wolontariusze nie muszą posiadać specjalnych kwalifikacji. W tym

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

przypadku wystarczy, że korzystający podejmie decyzję o przyjęciu wolontariusza do siebie. Należy jednak pamiętać, że korzystający odpowiada zarówno za bezpieczeństwo wolontariuszy, jak również jakość wykonywanej przez nich pracy, dlatego musi mieć pewność, że powierza to zadanie osobie odpowiedzialnej i godnej zaufania. W tym celu warto dokładnie sprawdzić predyspozycje kandydata, np. poddając go testom psychologicznym lub bacznej obserwacji, albo dowiedzieć się, jaką ma on opinię w swoim środowisku (np. na uczelni, w miejscu zamieszkania). Są jednak pewne ograniczenia w zakresie przyjmowania wolontariuszy. Jeżeli specyfika powierzonych wolontariuszowi czynności będzie wymagała posiadania specjalistycznych kwalifikacji (np. wykonywanie świadczeń medycznych w szpitalu, opieka nad dziećmi), niezbędne jest sprawdzenie, czy wolontariusz takie kwalifikacje posiada i spełnia wymagania odpowiednie do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń (art. 43 ustawy). Takie sytuacje zostały wyraźnie określone przede wszystkim w przepisach szczególnych dotyczących ośrodków pomocy społecznej, nauki i edukacji dzieci czy też opieki zdrowotnej.

9.3.4. Jak należy zawierać porozumienie z wolontariuszem w administracji?

Najważniejszym dokumentem, na mocy którego wolontariusz wykonuje świadczenia na rzecz korzystającego, jest porozumienie. Jak wynika z art. 44 ust. 2 i 4 ustawy, forma porozumienia jest uzależniona od okresu wykonywania przez wolontariusza świadczeń. Jeżeli porozumienie między stronami będzie zawierane na okres krótszy niż 30 dni, korzystający nie będzie zobowiązany potwierdzać na piśmie treści porozumienia, chyba że wolontariusz o to poprosi. Obowiązek sporządzenia porozumienia na piśmie istnieje natomiast wtedy, gdy świadczenie wolontariusza ma być wykonywane dłużej niż przez 30 dni. Ponadto na prośbę wolontariusza korzystający ma obowiązek sporządzić pisemną opinię oraz zaświadczenie o wy-

konaniu przez niego świadczeń. Opinia tym różni się od zaświadczenia, że poza potwierdzeniem wykonania konkretnych prac przez wolontariusza zawiera ocenę jego działań, charakteru i predyspozycji do wykonywania obowiązków danego typu.

9.4. Wolontariat w ośrodkach pomocy społecznej

9.4.1. Na jakiej podstawie prawnej można organizować wolontariat w OPS?

Jak wynika z art. 81 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz. 593, z późn. zm.), przy realizacji opieki i wychowania w placówce opiekuńczo-wychowawczej można korzystać z wolontariatu. Warunki, jakie wolontariusz musi spełniać, aby móc wykonywać świadczenia w tego typu placówkach, są szczegółowo określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz.U. Nr 201, poz. 1455). Zgodnie z § 24 rozporządzenia, działalność placówki może być uzupełniana wykonywaniem przez wolontariuszy świadczeń odpowiadających świadczeniu pracy, których celem jest w szczególności:

- rozszerzenie zakresu opieki nad dzieckiem w placówce;
- wsparcie pracy wychowawców przez organizowanie kół zainteresowań i rozwijanie indywidualnych zdolności dzieci.

Jest to regulacja szczególna w stosunku do ogólnej zasady wynikającej z przepisów ustawy.

9.4.2. Kto może być wolontariuszem w OPS?

Wolontariuszami w ośrodkach pomocy społecznej mogą być przede wszystkim osoby, które ukończyły 18 lat. Osoby niepełnoletnie natomiast muszą uzyskać na to zgodę swojego przedstawiciela ustawowego. Dlatego uprawnione do zawierania umów z wolontariuszami podmioty, które chcą przyjąć niepełnoletniego wolontariusza, muszą

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

go poprosić o przedstawienie pisemnej zgody rodziców lub opiekunów i nie ma od tej zasady wyjątków.

Zgoda rodziców, żeby ich dziecko było wolontariuszem, jest konieczna zawsze, nawet jeśli nie jest zawierana umowa pisemna. Porozumienie podpisuje w imieniu dziecka jego opiekun prawny, czyli najczęściej któreś z rodziców, ponieważ zgodnie z Kodeksem cywilnym tylko osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych może być stroną przed sądem i podpisywać umowy cywilnoprawne.

9.4.3. Czy wolontariusze w OPS muszą posiadać szczególne kwalifikacje?

Warto podkreślić, że ustawa nakłada na wolontariusza konieczność posiadania kwalifikacji i spełnienia wymagań odpowiednich do rodzaju i zakresu wykonywanych świadczeń, jeżeli obowiązek posiadania takich kwalifikacji i spełniania stosownych wymagań wynika z odrębnych przepisów (art. 43 ustawy). Z ustawy wynika, że wolontariusze zajmujący się pomocą społeczną, w tym pomocą rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, ochroną zdrowia, jak również nauczaniem dzieci i młodzieży, powinni posiadać takie same kwalifikacje jak osoby, które zajmują się tymi dziedzinami w ramach wykonywanej pracy zawodowej, jeśli do posiadania takich kwalifikacji obliguje regulacja prawna. Jednocześnie należy podkreślić, że wolontariusze nie mogą zastępować pracowników socjalnych ani opiekunów społecznych, a jedynie wspomagają ich pracę.

9.4.4. Jakie kwalifikacje powinni posiadać wolontariusze?

Szczegółowe warunki, jakie wolontariusz musi spełnić, aby móc wykonywać świadczenia w tego typu placówkach, są szczegółowo określone w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007 r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (Dz.U. Nr 201, poz. 1455).

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Wolontariuszem w takiej placówce może być osoba:

- pełnoletnia,
- mająca pełną zdolność do czynności prawnych,
- która oświadczy, że jest niekarana,
- poinformowana przez dyrektora placówki o specyfice pracy wychowawczej i konieczności zachowania tajemnicy w sprawach dotyczących dzieci znajdujących się w tej placówce,
- ubezpieczona przez dyrektora placówki od odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe podczas wykonywania świadczeń w placówce,
- która nie była karana za przestępstwo i nie toczy się przeciwko niej postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego.

Zgodnie z rozporządzeniem, wolontariusz wykonuje świadczenia pod nadzorem dyrektora placówki lub wyznaczonego przez niego wychowawcy, na podstawie porozumienia, które zawiera dyrektor placówki z wolontariuszem. Obligatoryjne elementy, które muszą się znaleźć w porozumieniu to:

- zakres, sposób i czas wykonywania przez wolontariusza świadczeń,
- zobowiązanie wolontariusza do działania w porozumieniu z dyrektorem placówki lub z wyznaczonym przez niego wychowawcą,
- zobowiązanie wolontariusza do zachowania tajemnicy w sprawach dotyczących dzieci znajdujących się w placówce,
- postanowienie o możliwości rozwiązania porozumienia.

Ponadto na prośbę wolontariusza dyrektor placówki wydaje mu piśmienną opinię o wykonywaniu świadczeń odpowiadających świadczeniu pracy na rzecz tej placówki. Są to regulacje szczególne, które dotyczą wykonywanych przez wolontariuszy świadczeń w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Wolontariusz może wykonywać świadczenia nie tylko w tego typu placówkach, ale również bezpośrednio w ośrodkach pomocy społecznej.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

9.4.5. Komu wolontariusze mogą pomagać?

Z treści ustawy wynika, że wolontariusz wykonuje świadczenia bezpośrednio na rzecz korzystającego. Zdarza się jednak, że specyfika danej instytucji polega na delegowaniu wolontariuszy do wykonywania określonych działań, np. pomocy osobom indywidualnym za pośrednictwem korzystającego. Należy przyjąć, że jeśli korzystający spełnia wymagania określone przepisami ustawy, może zawrzeć z wolontariuszem porozumienie dotyczące zakresu jego świadczeń, z uwzględnieniem pomocy świadczonej bezpośrednio osobie fizycznej.

9.5. Wolontariat pracowniczy

9.5.1. Na jakiej podstawie prawnej można organizować wolontariat pracowniczy?

W polskim ustawodawstwie nie ma przepisów, które wprost określałyby ten typ wolontariatu. W związku z tym najbardziej właściwe jest stosowanie w tym przypadku regulacji dotyczących pracowników. Zgodnie z Kodeksem pracy, pracodawca zatrudniający mniej niż 20 osób ustalenia dotyczące wolontariatu pracowniczego powinien zawrzeć w umowie o pracę. Natomiast firmy zatrudniające powyżej 20 osób zasady wolontariatu pracowniczego mogą określić w regulaminie pracy. W regulaminie tym ustalana jest organizacja i porządek w procesie pracy oraz związane z tym prawa i obowiązki pracodawcy oraz pracowników.

9.5.2. Na co pracodawca powinien zwrócić szczególną uwagę przy organizowaniu wolontariatu pracowniczego?

W przypadku podjęcia decyzji o ustaleniu zasad wolontariatu pracowniczego w zakładzie pracy warto określić w szczególności, czy wolontariat będzie odbywał się w godzinach pracy i czy pracodawca

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

będzie rekompensował pracownikowi poświęcanie czasu wolnego, np. wolnym dniem od pracy. Ponadto należy pamiętać o spoczywających na pracodawcy obowiązkach dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy, wynikających nie tylko z kodeksu pracy, ale również z ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Podjmując decyzje o wprowadzeniu w firmie wolontariatu, pracodawca musi brać pod uwagę podstawowe zasady prawa pracy. Jedną z nich jest zasada równego traktowania w zatrudnieniu. W związku z tym, pracodawca nie może uzależniać awansów ani podwyżek od zaangażowania pracownika w wolontariat. Wolontariuszami mogą być wszyscy pracownicy firmy, bez względu na to, czy są Polakami, czy cudzoziemcami.

9.5.3. Czy pracodawca może w regulaminie pracy określić wolontariat jako obowiązek pracowników?

Pracodawca nie może w żaden sposób zmuszać swych pracowników do świadczeń wolontariackich. Byłoby to całkowicie sprzeczne z ideą wolontariatu, który polega na dobrowolnym i ochotniczym zaangażowaniu się w pomoc innym. Z przepisów nie wynika, w jaki sposób pracodawca powinien określić zasady wykonywania świadczeń wolontariackich przez zatrudnione u niego osoby. Możliwości jest wiele. Może np. ustalić wykonywanie wolontariatu poza godzinami pracy i dać pracownikom w zamian dzień wolny od pracy albo po prostu ustalić jeden dzień w miesiącu na aktywność wolontariacką. Może również np. zorganizować festyn z okazji dnia dziecka dla rodzin pracowników firmy i jednocześnie zaprosić na uroczystość dzieci z domu dziecka. Jednak niezależnie od przyjętej formy działalności charytatywnej należy pamiętać, że wolontariat pracowniczy jest jedynie propozycją, a nie obowiązkiem dla pracowników. Powinni oni mieć w tej kwestii prawo do indywidualnego wyboru.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

10. Projektowane zmiany w przepisach dotyczących wolontariatu

10. Projektowane zmiany w przepisach dotyczących wolontariatu

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

10.1. Definicja wolontariusza

W projektowanej wersji zmiany ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zmieni się definicja wolontariusza. Zgodnie z tą zmianą, wolontariuszem jest osoba fizyczna posiadająca pełną lub ograniczoną zdolność do czynności prawnych, która ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na zasadach określonych w ustawie.

10.2. Limit a działalność odpłatna

Ta regulacja jest ściśle związana z wolontariatem, bowiem wolontariusze nie mogą wykonywać świadczeń na rzecz organizacji, w której zostaną przekroczone ustawowe limity i w związku z tym działalność odpłatna zostanie uznana za działalność gospodarczą.

Dlatego warto zwrócić uwagę, że zgodnie z treścią projektu działalność odpłatna pożytku publicznego organizacji pozarządowych stanowi działalność gospodarczą, w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli zostaną spełnione następujące przesłanki:

- wynagrodzenie jest w odniesieniu do działalności danego rodzaju wyższe od tego, jakie wynika z bezpośrednich kosztów tej działalności,
- miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu statutowej działalności pożytku publicznego przekracza 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.

10.3. Katalog korzystających

Zgodnie z projektowanymi zmianami, wolontariusze będą mogli wykonywać świadczenia na rzecz:

- organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy w zakresie ich działalności statutowej, w szczególności w zakresie działalności pożytku publicznego,
- organów administracji publicznej,
- jednostek organizacyjnych podległych organom administracji publicznej lub nadzorowanych przez te organy.

Wszystkich tych podmiotów dotyczy ograniczenie wynikające z prowadzonej przez te jednostki działalności gospodarczej.

10.4. Wolontariusze w stowarzyszeniach

Z projektu zmian ustawy wynika, że członek stowarzyszenia również będzie mógł na jego rzecz wykonywać świadczenia jako wolontariusz.

10.5. Charakter prawny porozumienia

Do porozumień zawieranych między korzystającym a wolontariuszem w zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny.

10.6. Dodatkowe ubezpieczenie dla wolontariusza

Jeżeli porozumienie zawarte między korzystającym a wolontariuszem dotyczy delegowania wolontariusza do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa, na obszarze którego trwa konflikt zbrojny, wystąpiła klęska żywiołowa lub katastrofa naturalna, korzystający ma obowiązek zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

tytułu, w szczególności na podstawie przepisów o koordynacji, w rozumieniu ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Natomiast jeżeli wolontariusz delegowany jest do wykonywania świadczeń na terytorium innego państwa, gdzie nie trwają akurat zagrażające zdrowiu i życiu okoliczności (takie jak konflikt zbrojny, klęska żywiołowa czy katastrofa naturalna), korzystający może (ale nie musi) zapewnić wolontariuszowi ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenie kosztów leczenia podczas pobytu za granicą, jeżeli kosztów tych nie pokrywa się z innego tytułu.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10